

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2022. április 26.*

„Megsemmisítés iránti kereset – (EU) 2019/790 irányelv – A 17. cikk (4) bekezdésének b) pontja és c) pontjának utolsó fordulata – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 11. cikke és 17. cikkének (2) bekezdése – A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága – A szellemi tulajdon védelme – Az online tartalmegosztó szolgáltatókat terhelő kötelezettségek – A felhasználók által feltöltött tartalmak előzetes automatikus ellenőrzése (szűrés)”

A C-401/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 263. cikk alapján megsemmisítés iránt 2019. május 24-én

a **Lengyel Köztársaság** (képviselik: B. Majczyna, M. Wiącek és J. Sawicka, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: J. Barski, szakértői minőségben)

felperesnek

az **Európai Parlament** (képviselik: D. Warin, S. Alonso de León és W.D. Kuzmienko, meghatalmazotti minőségben),

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: M. Alver, F. Florindo Gijón és D. Kornilaki, meghatalmazotti minőségben)

alperesek ellen,

támogatják őket:

a **Spanyol Királyság** (képviselik kezdetben: S. Centeno Huerta és J. Rodríguez de la Rúa Puig, később: J. Rodríguez de la Rúa Puig, meghatalmazotti minőségben),

a **Francia Köztársaság** (képviselik: A.-L. Desjonquères és A. Daniel, meghatalmazotti minőségben),

a **Portugál Köztársaság** (képviselik kezdetben: M.A. Capela de Carvalho Galaz Pimenta, P. Barros da Costa, P. Salvação Barreto és L. Inez Fernandes, később: M.A. Capela de Carvalho Galaz Pimenta, P. Barros da Costa és P. Salvação Barreto, meghatalmazotti minőségben),

az **Európai Bizottság** (képviselik: F. Erlbacher, S. L. Kalèda, J. Samnadda és B. Sasinowska, meghatalmazotti minőségben)

* Az eljárás nyelve: lengyel.

beavatkozó felek,

benyújtott kereste tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Arabadjiev, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan és S. Rodin tanácselnökök, M. Ilešič (előadó), J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen és P. G. Xuereb bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: L. Carrasco Marco tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. november 10-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2021. július 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 A Lengyel Köztársaság keresetében elsősorban azt kéri, hogy a Bíróság semmisítse meg a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2019. L 130., 92. o.) 17. cikke (4) bekezdésének b) pontját és c) pontjának utolsó fordulatát, másodlagosan pedig – arra az esetre, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy e rendelkezések nem választhatók el a 2019/790 irányelv 17. cikkének egyéb rendelkezéseitől anélkül, hogy annak lényeges tartalmát megváltoztatnák –, hogy teljes egészében semmisítse meg ezt a 17. cikket.

Jogi háttér

A Charta

- 2 Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 11. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:
„Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül.”
- 3 A Charta 17. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a „szellemi tulajdon védelmet élvez”.
- 4 A Charta 52. cikkének (1) és (3) bekezdése értelmében:
„(1) A[...] Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásaikra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és

ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

[...]

(3) Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben [(EJEE)] biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokkal, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.”

- 5 A Charta 53. cikk értelmében a „Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, mint amely szűkíti vagy hátrányosan érinti azokat az emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyeket – saját alkalmazási területükön – az Unió joga, a nemzetközi jog, a tagállamok alkotmányai, illetve az Unió vagy a tagállamok mindegyikének részességével kötött nemzetközi megállapodások, így különösen az [EJEE] elismernek.”

A 2000/31/EK irányelv

- 6 A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.) 14. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Ha az információs társadalommal összefüggő olyan szolgáltatásról van szó, amely a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információ tárolásából áll, a tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltatót ne terhelje felelősség a szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére tárolt információért, azzal a feltétellel, hogy:

- a) a szolgáltatónak nincsen tényleges tudomása jogellenes tevékenységről vagy információról, és – ami a kárigényeket illeti – nincsen tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalnának; vagy
- b) a szolgáltató, amint ilyenről tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről.”

A 2001/29/EK irányelv

- 7 Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10. 32. o.) 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.”

A 2019/790 tanácsi irányelv

8 A 2019/790 irányelv (2), (3), (61), (65), (66), (70) és (84) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:

„(2) A szerzői és szomszédos jogok területén elfogadott irányelvek hozzájárulnak a belső piac működéséhez, magas szintű védelmet biztosítanak a jogosultak részére, megkönnyítik a jogok tisztázását, és olyan keretet hoznak létre, amelyen belül a művek és más védelem alatt álló teljesítmények felhasználása megtörténhet. Ez a harmonizált jogi keret hozzájárul a belső piac megfelelő működéséhez, és a digitális környezetben is élénkíti az innovációt, a kreativitást, a beruházásokat és az új tartalmak előállítását, azzal a céllal, hogy el lehessen kerülni a belső piac széttöredezését. Az e jogi keret által nyújtott védelem előmozdítja a kulturális sokféleség tiszteletben tartására és támogatására irányuló uniós célkitűzés elérését is, egyúttal pedig előtérbe helyezi a közös európai kulturális örökséget. [...]

(3) A gyors technológiai fejlődés folyamatosan átalakítja a művek és más védelem alatt álló teljesítmények létrehozásának, előállításának, terjesztésének és hasznosításának módját. Sorra jelennek meg új üzleti modellek és új szereplők. A vonatkozó jogszabályoknak időtállóknak kell lenniük annak érdekében, hogy ne korlátozzák a technológiai fejlődést. Az uniós szerzői jogi keretben foglalt célkitűzések és alapelvek változatlanul helytállóak. Ugyanakkor [...] a hatályos uniós szerzői jogi keret bizonyos területeken kiigazításra és kiegészítésre szorul, megőrizve ugyanakkor a szerzői és szomszédos jogok magas szintű védelmét. [...]

[...]

(61) Az online tartalompiac működése az elmúlt években összetettebbé vált. A felhasználók által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakat nagy mennyiségben hozzáférhetővé tevő online tartalmegosztó szolgáltatások a tartalmakhoz való online hozzáférés egyik fő forrásává váltak. Az online szolgáltatások szélesebb körű hozzáférést biztosítanak a kulturális és kreatív alkotásokhoz, valamint hatalmas lehetőséget kínálnak a kulturális és kreatív ágazatok számára új üzleti modellek kialakítására. Azonban amellett, hogy lehetővé teszik a változatosságot és a tartalomhoz való egyszerű hozzáférést, kihívásokat is teremtenek a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmaknak a jogosultak előzetes engedélye nélküli feltöltése esetén. Jogbizonytalanság áll fenn azzal kapcsolatban, hogy az ilyen szolgáltatások nyújtói a szerzői jog tekintetében releváns tevékenységet valósítanak-e meg, és hogy kell-e engedélyt kérniük a jogosultaktól az olyan felhasználók által feltöltött tartalom tekintetében, akik a feltöltött tartalom tekintetében nem rendelkeznek megfelelő jogokkal, az uniós jogban meghatározott kivételek és korlátozások alkalmazásának sérelme nélkül. Ez a bizonytalanság kihatással van a jogosultak lehetőségeire a tekintetben, hogy eldöntsék, műveik és más védelem alatt álló teljesítményeik felhasználásra kerülnek-e, és ha igen, milyen feltételek mellett, továbbá hogy megfelelő díjazásban részesüljenek érte. Fontos tehát előmozdítani a jogosultak és az online tartalmegosztó szolgáltatók közötti engedélyezési piac fejlődését. Ezeknek az engedélyezési megállapodásoknak méltányosnak kell lenniük, és észszerű egyensúlyt kell fenntartaniuk mindkét fél között. A jogosultaknak megfelelő díjazást kell kapniuk műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményeik felhasználásáért. Ugyanakkor mivel a szerződési szabadságot e rendelkezések nem érinthetik, a jogosultak nem kötelezhetők arra, hogy engedélyt adjanak vagy felhasználási szerződést kössenek.

[...]

- (65) Ha online tartalommegosztó szolgáltatók az ezen irányelvben meghatározott feltételek szerint felelősséggel tartoznak a nyilvánossághoz közvetítés vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel cselekményéért, a [2000/31] irányelv 14. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó az ezen irányelvnek a védelem alatt álló tartalmak online tartalommegosztó szolgáltatók általi használatára vonatkozó rendelkezéséből eredő felelősségre. Ez nem érintheti a [2000/31] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének e szolgáltatókra való alkalmazását az ezen irányelv hatályán kívül eső célból.
- (66) Figyelembe véve, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatók nem az általuk, hanem a felhasználók által feltöltött tartalmakhoz biztosítanak hozzáférést, indokolt ezen irányelv alkalmazásában külön felelősségi mechanizmust előírni azokra az esetekre, amikor nem került sor engedélyezésre. [...] Amennyiben a szolgáltatók nem kaptak engedélyt, akkor minden tőlük telhetőt meg kell tenniük a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően annak elkerülésére, hogy szolgáltatásaikon keresztül az érintett jogosultak által meghatározott, nem engedélyezett művek és más védelem alatt álló teljesítmények elérhetők legyenek. Ennek érdekében a jogosultaknak meg kell adniuk a szolgáltatók számára a lényeges és szükséges információkat, figyelembe véve más védelem alatt álló tényezők mellett a jogosultak méretét, valamint műveik és más védelem alatt álló teljesítményeik típusát. Az online tartalommegosztó szolgáltatóknak a jogosultakkal együttműködésben tett lépései nem vezethetnek a nem jogsértő tartalmakhoz való hozzáférés megakadályozásához, többek között az olyan művek vagy egyéb védelem alatt álló teljesítmények esetében, amelyek felhasználása felhasználási szerződés vagy szerzői jogi vagy szomszédos jogi kivétel vagy korlátozás hatálya alá esik. Az ilyen szolgáltatók által tett lépések ezért nem érinthetik azokat a felhasználókat, akik az online tartalommegosztó szolgáltatásokat annak érdekében veszik igénybe, hogy e szolgáltatásokon keresztül jogszerűen töltsenek fel és érjenek el információkat.

Az ezen irányelvben megállapított kötelezettségek nem vezethetnek ahhoz sem, hogy a tagállamok általános nyomonkövetési kötelezettséget írjanak elő. Annak értékelésekor, hogy az online tartalommegosztó szolgáltató a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően megtett-e minden tőle telhetőt, figyelembe kell venni, hogy a szolgáltató minden olyan intézkedést meghozott-e, amelyet egy gondos piaci szereplő meghozna annak érdekében, hogy elérje, hogy a honlapján ne legyen lehetséges a nem engedélyezett művekhez vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez való hozzáférés, figyelembe véve a legjobb ágazati gyakorlatokat és az összes releváns tényező és fejlemény fényében tett lépések hatékonyságát, valamint az arányosság elvét. Ezen értékelés céljából több tényezőt is figyelembe kell venni, mint például a szolgáltatás méretét, a különböző típusú tartalmak hozzáférhetőségét megakadályozó meglévő eszközök technikai állásának alakulását, beleértve a lehetséges jövőbeli fejlesztéseket is, és az ilyen eszközök szolgáltatásoknak okozott költségeit. A nem engedélyezett, szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak hozzáférhetőségének megakadályozására a tartalom típusától függően különböző eszközök lehetnek megfelelőek és arányosak, és ezért nem lehet kizárni, hogy bizonyos esetekben a nem engedélyezett tartalom hozzáférhetősége csak a jogosultaktól jövő értesítéssel kerülhető el. A szolgáltatók által tett minden lépésnek hatékonnak kell lennie a kitűzött célok tekintetében, de nem lépheti túl a nem engedélyezett művek és más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetőségének megakadályozására és megszakítására irányuló cél teljesítéséhez szükséges mértéket.

[...]

- (70) Az online tartalommegosztó szolgáltatók által a jogosultakkal együttműködésben hozott intézkedések nem érinthetik a szerzői jogra vonatkozó kivételek és korlátozások alkalmazását, különösen azokat, amelyek garantálják a felhasználók szabad véleménynyilvánítását. A felhasználók számára lehetővé kell tenni, hogy a felhasználók által szövegídezés, kritika, ismertetés, karikatúra, paródia vagy utánzat céljára készített tartalmat feltöltsék és hozzáférhetővé tegyék. Ez különösen fontos [a Chartában] foglalt alapvető jogok – különösen a véleménynyilvánítás szabadsága és a művészet szabadsága –, valamint a tulajdonhoz, többek között a szellemi tulajdonhoz való jog közötti egyensúly megteremtése érdekében. E kivételeket és korlátozásokat ezért kötelezővé kell tenni annak biztosítása érdekében, hogy a felhasználók Unió-szerte egységes védelemben részesüljenek. Fontos biztosítani, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatók az említett célú felhasználások támogatása érdekében hatékony panasztételi és jogorvoslati mechanizmust működtessenek.

Az online tartalommegosztó szolgáltatóknak olyan hatékony és gyors panasztételi és jogorvoslati mechanizmusokat is életbe kell léptetniük, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy panaszt tegyenek a feltöltéseikkel kapcsolatban tett lépések miatt különösen akkor, ha a hozzáférhetetlenné tett vagy eltávolított feltöltés tekintetében élhetnének valamely szerzői jogi kivétel vagy korlátozás lehetőségével. Az ilyen mechanizmusok keretében benyújtott panaszt indokolatlan késedelem nélkül fel kell dolgozni, és azt emberi felülvizsgálatnak kell alávetni. Amikor a jogosultak arra kérik a szolgáltatókat, hogy lépjenek fel a felhasználók általi feltöltések ellen például úgy, hogy a feltöltött tartalmat hozzáférhetetlenné teszik vagy eltávolítják, a jogosultaknak kellően meg kell indokolniuk kérelmüket. [...] A tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy a jogviták rendezése érdekében a felhasználók számára peren kívüli jogorvoslati mechanizmusok álljanak rendelkezésre. E mechanizmusoknak lehetővé kell tenniük a viták pártatlan rendezését. A felhasználók számára lehetővé kell tenni a bíróság vagy más illetékes igazságügyi hatóság előtti eljárásindítást a szerzői jogi és szomszédos jogi kivétel vagy korlátozás alkalmazásának elbírálása céljából.

- (84) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja különösen a Chartában elismert alapelveket. Ennek megfelelően ezt az irányelvet e jogokkal és elvekkel összhangban kell értelmezni és alkalmazni.”

- 9 A 2019/790 irányelv „Tárgy és alkalmazási kör” címet viselő 1. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az irányelv – különösen a védelem alatt álló tartalmak digitális és határokon átnyúló felhasználásának figyelembevételével – meghatározza a belső piac keretében a szerzői jogra és a szomszédos jogokra vonatkozó uniós jog további harmonizálását célzó szabályokat, valamint hogy további szabályokat ír elő a kivételekről és a korlátozásokról, valamint az engedélyezés megkönnyítéséről, és olyan szabályokat is tartalmaz, amelyek célja a jól működő piac megteremtése a művek és más védelem alatt álló teljesítmények felhasználásához. E cikk (2) bekezdése jelzi, hogy a 2019/790 irányelv – főszabály szerint – nem érinti az e területen jelenleg hatályos irányelvekben, különösen a 2000/31 és a 2001/29 irányelvben foglalt szabályokat.
- 10 Ezen irányelv 2. cikke 6. pontjának első albekezdése az irányelv alkalmazásában az „online tartalommegosztó szolgáltató” fogalmát a következőképpen határozza meg: „olyan, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató, amelynek fő vagy egyik fő célja a felhasználói által feltöltött, jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény tárolása és ahhoz hozzáférés biztosítása a nyilvánosság számára, amely műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket nyereségszerzési céllal összerendezi és promotálja”. E rendelkezés második bekezdése kizárja e fogalomból „a nonprofit online

enciklopédiák, a nonprofit oktatási és tudományos adatbázisok, a nyílt forráskódú számítógépi programokat fejlesztő, illetve megosztó platformok, az [...] elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtói, az online piacterek és a vállalkozások közötti felhőalapú szolgáltatások, továbbá azon felhőalapú szolgáltatások, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy saját használatukra tartalmakat töltsenek fel”.

- 11 Az említett irányelvnek a „Védelem alatt álló tartalmak online tartalommegosztó szolgáltatók általi használata” címet viselő 17. cikke az egyetlen rendelkezés, amely az irányelv „A szerzői jogok szempontjából jól működő piac megteremtését célzó intézkedések” című IV. címének „A védelem alatt álló tartalmak online szolgáltatások általi felhasználásának bizonyos módjai” címet viselő 2. fejezetében található. E 17. cikk szövege a következő:

„(1) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy ezen irányelv alkalmazásában az online tartalommegosztó szolgáltató nyilvánossághoz való közvetítést vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt valósít meg, ha a felhasználói által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló művekhez vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez hozzáférést biztosít a nyilvánosság számára.

Az online tartalommegosztó szolgáltatónak ezért a [2001/29] irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett jogosultaktól engedélyt kell szereznie, például felhasználási szerződés megkötése révén, annak érdekében, hogy a műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket a nyilvánossághoz közvetítse vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegye.

(2) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy ha az online tartalommegosztó szolgáltató – például felhasználási szerződés megkötése révén – engedélyt szerzett, ennek az engedélynek ki kell terjednie a [2001/29] irányelv 3. cikkének hatálya alá tartozó szolgáltatások felhasználói által végzett cselekményekre is, amennyiben e felhasználók nem kereskedelmi alapon járnak el, vagy ha tevékenységük nem termel jelentős bevételt.

(3) Ha az online tartalommegosztó szolgáltató az ezen irányelvben meghatározott feltételek szerint a nyilvánossághoz való közvetítést, vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt valósít meg, a [2000/31] irányelv 14. cikkének (1) bekezdésében megállapított felelősségkorlátozás nem alkalmazandó az e cikk hatálya alá tartozó helyzetekre.

E bekezdés első albekezdése nem érinti a [2000/31] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének az említett szolgáltatókra való esetleges alkalmazását az ezen irányelv hatályán kívül eső célokból.

(4) Engedély hiányában az online tartalommegosztó szolgáltatók felelősséggel tartoznak a szerzői jogi védelem alatt álló művek és más védelem alatt álló teljesítmények engedély nélküli nyilvánossághoz közvetítéséért – ideértve a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt –, kivéve, ha a szolgáltatók bizonyítják, hogy:

- a) minden tőlük telhetőt megtettek az engedély megszerzése érdekében, és
- b) a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek annak biztosítása érdekében, hogy azon konkrét műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a lényeges és szükséges információkat, elérhetetlenné tegyék; továbbá minden esetben

c) a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének kézhezvételét követően haladéktalanul intézkedtek az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében, valamint a b) pontnak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására.

(5) Annak megállapítása során, hogy a szolgáltató eleget tett-e a (4) bekezdés szerinti kötelezettségeinek, valamint az arányosság elvére való tekintettel többek között az alábbiakat kell figyelembe venni:

a) a szolgáltatás típusa, közönsége és mérete, valamint a szolgáltatás felhasználói által feltöltött művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények típusa; és

b) a megfelelő és hatékony eszközök rendelkezésre állása, és azoknak a szolgáltatókat terhelő költségei.

(6) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy azon új online tartalmegosztó szolgáltatók esetében, amelyek szolgáltatásai az Unióban kevesebb mint három éve elérhetők a nyilvánosság számára, és amelyeknek a [mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló, 2003. május 6-i] 2003/361/EK bizottsági ajánlással [HL 2003. L 124., 36. o.] összhangban kiszámított éves forgalma nem éri el a 10 millió EUR-t, a (4) bekezdésben meghatározott felelősségi rendszer szerinti feltételek a (4) bekezdés a) pontjának való megfelelésre és arra korlátozódnak, hogy a megfelelően indokolt értesítés kézhezvételét követően haladéktalanul intézkedjenek az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy ezen művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények honlapjaikról történő eltávolítása érdekében.

Amennyiben e szolgáltatók egyedi látogatóinak havi átlagos száma az előző naptári év alapján számítva meghaladja az 5 milliót, akkor a szolgáltatóknak azt is bizonyítaniuk kell, hogy minden tőlük telhetőt megtettek az értesítés tárgyát képező azon művek és más védelem alatt álló teljesítmények további feltöltésének megelőzése érdekében, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a lényeges és szükséges információkat.

(7) Az online tartalmegosztó szolgáltatók és jogosultak közötti együttműködés nem eredményezheti a felhasználók által feltöltött azon művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetőségének megakadályozását, amelyek nem sértik a szerzői és szomszédos jogokat, ideértve azokat az eseteket is, amelyekben e művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények valamely kivétel vagy korlátozás hatálya alá tartoznak.

A tagállamok biztosítják, hogy a felhasználók minden egyes tagállamban a következő létező kivételek és korlátozások bármelyikére támaszkodhassanak a felhasználók által előállított tartalom online tartalmegosztó szolgáltatásokra való feltöltése és hozzáférhetővé tétele során:

a) idézés, kritika, ismertetés;

b) karikatúra, paródia vagy utáncat készítésének céljára történő felhasználás.

(8) E cikk alkalmazása nem vezethet általános nyomkövetési kötelezettséghez.

A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatóknak a jogosultak számára azok kérésére megfelelő tájékoztatást kell nyújtaniuk a (4) bekezdésben említett együttműködési gyakorlataik működéséről, illetve amennyiben a szolgáltatók és a jogosultak között felhasználási szerződések születnek, az ilyen megállapodások hatálya alá tartozó tartalmak felhasználásáról.

(9) A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatóknak hatékony és gyors panasztételi és jogorvoslati mechanizmust kell bevezetniük, amely a szolgáltatás felhasználóinak rendelkezésére áll az általuk feltöltött művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tételével vagy eltávolításával kapcsolatos viták esetén.

Amennyiben a jogosultak konkrét műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményeik hozzáférhetetlenné tételét vagy ezen művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények eltávolítását kérik, kérelmüket megfelelően indokolniuk kell. Az első albekezdésben foglalt mechanizmus keretében benyújtott panaszokat indokolatlan késedelem nélkül fel kell dolgozni, és a feltöltött tartalmak hozzáférhetetlenné tételére vagy eltávolítására vonatkozó döntéseket emberi felülvizsgálatnak kell alávetni. A tagállamoknak továbbá biztosítaniuk kell, hogy a viták rendezéséhez rendelkezésre álljanak peren kívüli jogorvoslati mechanizmusok. E mechanizmusoknak lehetővé kell tenniük a viták pártatlan módon történő rendezését, és nem foszthatják meg a felhasználót a nemzeti jog értelmében őt megillető jogi védelemtől, a felhasználók hatékony bírósági jogorvoslatok igénybevételéhez való jogának sérelme nélkül. A tagállamok biztosítják különösen, hogy a felhasználók a szerzői jogi és szomszédos jogi kivétel vagy korlátozás alkalmazásának elbírálása céljából bírósághoz vagy más illetékes igazságügyi hatósághoz fordulhassanak.

Ez az irányelv semmilyen módon nem érinti a jogszerű felhasználást, többek között az uniós jogban foglalt kivételek vagy korlátozások szerinti felhasználást, és – [az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i] 2002/58/EK [európai parlamenti és tanácsi] irányelvvel [Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv] [HL 2002. L 201., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.] és [a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i] (EU) 2016/679 [európai parlamenti és tanácsi] rendelettel [általános adatvédelmi rendelet] [HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.] összhangban történő azonosítás és személyesadat-kezelés kivételével – nem vezethet az egyéni felhasználók azonosításához, valamint a személyes adatok kezeléséhez.

Az online tartalmegosztó szolgáltatóknak felhasználási feltételeikben tájékoztatniuk kell a felhasználókat arról, hogy a műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket az uniós jogban foglalt szerzői jogi és szomszédos jogi, kivételek vagy korlátozások szerint felhasználhatják.

(10) A Bizottság 2019. június 6-tól a tagállamokkal együttműködve párbeszédet szervez az érdekelt felekkel az online tartalmegosztó szolgáltatók és a jogosultak közötti együttműködés bevált gyakorlatainak megvitatása céljából. A Bizottság az online tartalmegosztó szolgáltatókkal, a jogosultakkal, a felhasználói szervezetekkel és más érintett érdekelt felekkel konzultálva és az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd eredményeit figyelembe véve iránymutatást ad ki e cikk alkalmazására, különösen a (4) bekezdésben említett együttműködésre vonatkozóan. A bevált gyakorlatok megvitatása során különös figyelmet kell fordítani többek között az alapvető jogok egyensúlyára és a kivételek és korlátozások használatára. Az érdekelt

felekkel folytatott párbeszéd céljából a felhasználói szervezetek számára hozzáférést kell biztosítani az online tartalommegosztó szolgáltatók (4) bekezdéssel kapcsolatos gyakorlatainak működésére vonatkozóan a szolgáltatóktól kapott megfelelő információkhoz.”

A felek kérelmei és a Bíróság előtti eljárás

- 12 A Lengyel Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:
- semmisítse meg a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontját és c) pontjának utolsó fordulatát, azaz a „valamint a b) pontnak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására” szövegrészt;
 - másodlagosan, arra az esetre, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy az előző franciabekezdésben említett rendelkezések nem választhatók el ezen irányelv 17. cikkének egyéb rendelkezéseitől anélkül, hogy annak lényeges tartalmát megváltoztatná, hogy teljes egészében semmisítse meg ezt a 17. cikket;
 - az Európai Parlamentet és az Európai Unió Tanácsát kötelezze a költségek viselésére.
- 13 A Parlament azt kéri, hogy a Bíróság mint megalapozatlant utasítsa el a keresetet, és a Lengyel Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.
- 14 A Tanács azt kéri, hogy a Bíróság az elsődlegesen előadott kereseti kérelmeket mint elfogadhatatlanokat, illetve a keresetet mint megalapozatlant teljes egészében utasítsa el, és a Lengyel Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.
- 15 A Bíróság elnökének 2019. október 17-i határozatával – a Bíróság eljárási szabályzata 131. cikke (2) bekezdésének megfelelően – megengedte, hogy a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, a Portugál Köztársaság és az Európai Bizottság a Parlament és a Tanács kérelmeinek támogatása végett beavatkozzon az eljárásba.

A keresetről

Az elfogadhatóságról

- 16 A Francia Köztársaság és a Bizottság által támogatott Parlament és Tanács azzal érvel, hogy az elsődlegesen előadott kereseti kérelmek elfogadhatatlanok, mivel a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontja és c) pontjának utolsó fordulata nem választható el e 17. cikk többi részétől.
- 17 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy valamely uniós jogi aktus részleges megsemmisítése csak abban az esetben lehetséges, ha a megsemmisíteni kért elemek elválaszthatók az aktus többi részétől. A Bíróság több alkalommal megállapította, hogy e követelmény nem teljesül, ha az aktus részleges megsemmisítése folytán annak lényeges tartalma megváltozik (2020. december 8-i Lengyelország kontra Parlament és Tanács ítélet, C-626/18, EU:C:2020:1000, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 18 Így valamely uniós jogi aktus részei elválaszthatóságának vizsgálata e részek hatályának vizsgálatát feltételezi, annak értékelése céljából, hogy megsemmisítésük módosítja-e ezen jogi aktus szellemét és lényeges tartalmát (2020. december 8-i Lengyelország kontra Parlament és Tanács ítélet, C-626/18, EU:C:2020:1000, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 19 Egyébiránt objektív szempontot, nem pedig a jogi aktust elfogadó intézmény politikai akaratához kapcsolódó szubjektív szempontot képez az a kérdés, hogy a jogi aktus részleges megsemmisítése módosítaná-e ezen jogi aktus lényeges tartalmát (2020. december 8-i Lengyelország kontra Parlament és Tanács ítélet, C-626/18, EU:C:2020:1000, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 20 Amint azzal a főtanácsnok indítványának 44. pontjában rámutatott, továbbá amint azt a Francia Köztársaság és a Bizottság által támogatott Parlament és Tanács érvel, a 2019/790 irányelv 17. cikke új felelősségi rendszert vezet be az online tartalmegosztó szolgáltatókra vonatkozóan, amelynek különböző rendelkezései egy egészet alkotnak, és amelyek célja – amint az az ezen irányelv (61) és (66) preambulumbekzdéséből kitűnik –, hogy megteremtsék az egyensúlyt e szolgáltatók, a szolgáltatásaik felhasználói és a jogosultak jogai és érdekei között. Az említett irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) pontjának és c) pontja utolsó fordulatának megsemmisítése konkrétan azzal a következménnyel járna, hogy e felelősségi rendszer helyébe egy lényegesen eltérő és az említett szolgáltatók számára jelentősen kedvezőbb rendszer lépne. Következésképpen egy ilyen részleges megsemmisítés a 17. cikk lényeges tartalmát változtatná meg.
- 21 Ebből következik, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontja és c) pontjának utolsó fordulata nem választható el e 17. cikk többi részétől, és hogy ennél fogva az elsődlegesen előterjesztett és a kizárólag e rendelkezések megsemmisítésére irányuló kereseti kérelmek elfogadhatatlanok.
- 22 Ezzel szemben nem vitatott, hogy elválasztható a 2019/790 irányelv többi részétől annak 17. cikke, amely az irányelv IV. címében található, a szerzői jogok szempontjából jól működő piac megteremtését célzó intézkedésekről szóló külön fejezetben szerepel, valamint hogy ennél fogva a Lengyel Köztársaság által másodlagosan előterjesztett, az e 17. cikk egészének megsemmisítésére irányuló kereseti kérelem elfogadható.

Az ügy érdeméről

- 23 Keresetének alátámasztására a Lengyel Köztársaság egyetlen, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való, a Charta 11. cikkében biztosított jog megsértésére alapított jogalapot hoz fel.
- 24 Ez a jogalap lényegében azon az érvelésen alapul, amely szerint annak érdekében, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatók mentesüljenek a felhasználók által a szerzői jog megsértésével feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételéért fennálló felelősség alól, a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontja és c) pontjának utolsó fordulata alapján kötelesek megelőző jelleggel ellenőrizni minden olyan tartalmat, amelyet felhasználók fel akarnak tölteni. Ehhez olyan informatikai eszközöket kell használniuk, amelyek lehetővé teszik e tartalmak előzetes automatikus szűrését. A vitatott rendelkezések – azáltal, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatókra nézve ilyen megelőző ellenőrzési intézkedéseket vezetnek be anélkül, hogy a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog tiszteletben tartását biztosító

garanciákat írnának elő – ezen alapvető jog gyakorlásának olyan korlátozását képezik, amely nem tartja tiszteletben sem e jog lényeges tartalmát, sem az arányosság elvét, és amely következésképpen nem tekinthető igazoltnak.

- 25 A Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság és a Bizottság által támogatott Parlament és Tanács vitatja ennek az egyetlen jogalapnak a megalapozottságát.

A 2019/790 irányelv 17. cikkével bevezetett felelősségi rendszerről

- 26 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikkének hatálybalépéséig a 2001/29 irányelv 3. cikke és a 2000/31 irányelv 14. cikke szabályozta az online tartalmegosztó szolgáltatóknak a felhasználók által a szerzői jog megsértésével a platformjaikra feltöltött, védelem alatt álló tartalmakhoz való hozzáférés nyilvánosság számára történő biztosításáért fennálló felelősségét.
- 27 E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg egyrésről, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az olyan videómegosztó platform vagy tárhely- és fájlmegosztó platform üzemeltetője, amelyen felhasználók védelem alatt álló tartalmakat jogellenesen hozzáférhetővé tehetnek a nyilvánosság számára, nem végzi e tartalmaknak az e rendelkezés értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítését”, kivéve ha a platform pusztán rendelkezésre bocsátásán túl közreműködik abban, hogy ilyen tartalmakat a szerzői jog megsértésével a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyenek. Ez az eset áll fenn különösen akkor, ha ezen üzemeltető konkrétan tudomással bír a védelem alatt álló tartalom platformján való jogellenes hozzáférhetővé tételéről, és azt haladéktalanul nem törli vagy az ahhoz való hozzáférést haladéktalanul nem szünteti meg, vagy ha az említett üzemeltető – noha tudja vagy tudnia kellene, hogy általában véve a platformján keresztül annak felhasználói védelem alatt álló tartalmakat tesznek jogellenesen hozzáférhetővé a nyilvánosság számára – nem hajtja végre azon megfelelő műszaki intézkedéseket, amelyek egy szokásos gondossággal eljáró gazdasági szereplőtől a helyzetében elvárhatók annak érdekében, hogy hitelesen és hatékonyan lépjen fel a szerzői jogok e platformon való megsértése ellen, vagy ha részt vesz a jogellenesen nyilvánossághoz közvetített védelem alatt álló tartalmak kiválasztásában, a platformján kifejezetten ilyen tartalmak jogellenes megosztására szolgáló eszközöket biztosít, vagy tudatosan elősegíti az ilyen megosztásokat, amit bizonyíthat az a körülmény, hogy az említett üzemeltető olyan üzleti modellt fogadott el, amely arra ösztönzi a platformja felhasználóit, hogy azon jogellenesen védelem alatt álló tartalmakat közvetítsenek a nyilvánossághoz (2021. június 22-i YouTube és Cyando ítélet, C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503, 102. pont).
- 28 A Bíróság másrésről megállapította, hogy a 2000/31 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik valamely videómegosztó platform vagy tárhely- és fájlmegosztó platform üzemeltetőjének tevékenysége, feltéve hogy ezen üzemeltető nem játszik olyan tevőleges szerepet, amely révén tudomással bír a platformjára feltöltött tartalmakról, vagy azokat ellenőrzi. Ahhoz továbbá, hogy az ezen irányelv 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján kizárható legyen az e 14. cikk (1) bekezdésében előírt felelősség alóli mentesülés, az ilyen üzemeltetőnek tudomással kell bírnia felhasználóinak a platformjára feltöltött védelem alatt álló tartalmakra vonatkozó konkrét jogellenes cselekményeiről (2021. június 22-i YouTube és Cyando ítélet, C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503, 117. és 118. pont).
- 29 Amint az azonban többek között a 2019/790 irányelv (61) és (66) preambulumbekkezdéséből következik, az uniós jogalkotó úgy vélte, hogy – mivel az online tartalompiacon működése az elmúlt években összetettebbé vált, továbbá mivel a védelem alatt álló tartalmakat nagy mennyiségben

hozzáférhetővé tevő online tartalmegosztó szolgáltatások a tartalmakhoz való online hozzáférés egyik fő forrásává váltak – a jogosultak és az e szolgáltatók közötti méltányos engedélyezési piac fejlődésének előmozdítása céljából e szolgáltatók vonatkozásában külön felelősségi mechanizmust kell előírni.

- 30 E külön felelősségi mechanizmus vonatkozásában az uniós jogalkotó a 2019/790 irányelv 2. cikke 6. pontjának első bekezdésében korlátozott alkalmazási kört írt elő, és az online tartalmegosztó szolgáltatót olyan, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatóként határozta meg, amelynek fő vagy egyik fő célja a felhasználói által feltöltött, jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény tárolása és ahhoz hozzáférés biztosítása a nyilvánosság számára, amely műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket nyereségszerzési céllal összerendezi és promotálja. Következésképpen az említett mechanizmus nem az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó azon szolgáltatókra vonatkozik, akik esetében nem teljesül az e rendelkezésben meghatározott egy vagy több kritérium, ennél fogva pedig ezen utóbbiak – a 2019/790 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésével összhangban – továbbra is a 2000/31 irányelv 14. cikkében a „tárhelyszolgáltatás” vonatkozásában előírt, valamint adott esetben a 2001/29 irányelv 3. cikkében előírt általános felelősségi rendszer hatálya alá tartoznak.
- 31 Ezenfelül az uniós jogalkotó egyrészt az említett 2. cikk 6. pontjának második bekezdésével szűkítette a 2019/790 irányelvvel bevezetett új külön felelősségi mechanizmus hatályát, másrészt pedig e mechanizmus hatályát ezen irányelv 17. cikkének (6) bekezdésével korlátozta, amely rendelkezés bizonyos új szolgáltatók tekintetében – főszabály szerint – kizárja az irányelv megsemmisítés iránti keresetben említett rendelkezéseinek alkalmazását.
- 32 Ezen új különös felelősségi mechanizmust illetően a 2019/790 irányelv 17. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az online tartalmegosztó szolgáltató nyilvánosságához való közvetítést vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt valósít meg, ha a felhasználói által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló művekhez vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez hozzáférést biztosít a nyilvánosság számára, valamint hogy ezért – például felhasználási szerződés megkötése révén – engedélyt kell szereznie a jogosultaktól.
- 33 Ugyanakkor a 2019/790 irányelv 17. cikkének (3) bekezdése az ilyen cselekmények vonatkozásában kizárja az online tartalmegosztó szolgáltatót a felelősség alóli, a 2000/31 irányelv 14. cikkének (1) bekezdésében előírt mentesülésből.
- 34 A 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdése különös felelősségi rendszert vezet be arra az esetre, ha nem adnak engedélyt. Ily módon ebben az esetben az online tartalmegosztó szolgáltatók a szerzői jog megsértésével való közvetítésért és hozzáférhetővé tételért fennálló felelősségük alól csak bizonyos, az e rendelkezés a)–c) pontjában felsorolt kumulatív feltételek teljesülése esetén mentesülhetnek. E rendelkezés értelmében e szolgáltatóknak bizonyítaniuk kell, hogy:
- minden tőlük telhetőt megtettek az engedély megszerzése érdekében (az a) pont), és
 - a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek annak biztosítása érdekében, hogy azon konkrét műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a lényeges és szükséges információkat, elérhetetlenné tegyék (a b) pont); továbbá minden esetben

- a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének kézhezvételét követően haladéktalanul intézkedtek az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében, valamint a b) pontnak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására (a c) pont).
- 35 A 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében bevezetett különös felelősségi rendszert pontosítja és egészíti ki ezen irányelv 17. cikkének (5)–(10) bekezdése.
- 36 Így mindenekelőtt a 2019/790 irányelv 17. cikkének (5) bekezdése felsorolja azokat a tényezőket, amelyeket figyelembe kell venni annak megállapítása során, hogy – az arányosság elvére tekintettel – a szolgáltató eleget tett-e az irányelv 17. cikkének (4) bekezdése szerinti kötelezettségeinek.
- 37 Ezután a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdése pontosítja, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatók és a jogosultak közötti együttműködés nem eredményezheti a felhasználók által feltöltött azon művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetőségének megakadályozását, amelyek nem sértik a szerzői és szomszédos jogokat, ideértve azokat az eseteket is, amelyekben e művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények valamely kivétel vagy korlátozás hatálya alá tartoznak. Ez a rendelkezés felsorolja e kivételek és korlátozások közül azokat, amelyekre a felhasználók minden egyes tagállamban támaszkodhatnak. Ami az irányelv 17. cikkének (8) bekezdését illeti, az többek között kimondja, hogy e cikk alkalmazása nem vezethet általános nyomkövetési kötelezettséghez, az irányelv 17. cikkének (9) bekezdése pedig előírja többek között, hogy a felhasználók számára a bírósági jogorvoslatokat kiegészítő peren kívüli jogorvoslati mechanizmusokhoz hasonló, hatékony és gyors panasztételi és jogorvoslati mechanizmust kell bevezetni.
- 38 Végül a 2019/790 irányelv 17. cikkének (10) bekezdése a Bizottságot bízta meg azzal, hogy – a tagállamokkal együttműködve – szervezzen párbeszédet az érdekelt felekkel a bevált gyakorlatok megvitatása céljából, amelynek során különös figyelmet kell fordítani többek között az alapvető jogok egyensúlyára és a kivételek és korlátozások használatára, megbízta továbbá a Bizottságot azzal is, hogy az e felekkel folytatott konzultációt követően adjon ki iránymutatást, különösen az online tartalmegosztó szolgáltatók és a jogosultak közötti, az ezen irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében említett együttműködés alkalmazására vonatkozóan.

A 2019/790 irányelv 17. cikkében bevezetett felelősségi rendszerből eredő, a véleménynyilvánítás és a tájékoztódás szabadságához való jog gyakorlásával kapcsolatos korlátozás fennállásáról

- 39 A Lengyel Köztársaság azzal érvel, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontja és c) pontjának utolsó fordulata korlátozza az online tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékoztódás szabadságához való, a Charta 11. cikkében biztosított jogának gyakorlását azáltal, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatókat arra kötelezi, hogy minden tőlük telhetőt megtegyenek egyrészt annak biztosítása érdekében, hogy elérhetetlenné tegyék azon konkrét, védelem alatt álló tartalmakat, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a lényeges és szükséges információkat, másrészt pedig a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének tárgyát képező, védelem alatt álló tartalmak jövőbeli feltöltésének megakadályozása érdekében.

- 40 A Lengyel Köztársaság szerint ugyanis ahhoz, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatók teljesíthessék ezeket a kötelezettségeket, ily módon pedig mentesülhessenek a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében előírt felelősség alól, kötelesek a felhasználók által feltöltött valamennyi tartalmat azok nyilvános terjesztése előtt ellenőrizni. Ehhez e szolgáltatóknak – más kivitelezhető megoldások hiányában – automatikus szűrőeszközöket kellene használniuk.
- 41 E megelőző ellenőrzés azonban különösen súlyos beavatkozást jelent az online tartalmegosztó szolgáltatások felhasználóinak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jogába, mivel egyrészt azzal a kockázattal jár, hogy a jogszerű tartalmakat blokkolják, másrészt pedig azzal, hogy a tartalmak jogszerűtlenségét, ekként pedig blokkolásukat automatikusan, algoritmusok segítségével állapítják meg, mégpedig a kérdéses tartalom bármiféle terjesztése előtt.
- 42 A Lengyel Köztársaság továbbá előadja, hogy az uniós jogalkotó nem háríthatja el a Charta 11. cikkében biztosított jogba való beavatkozásért fennálló felelősségét, mivel ez a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében létrehozott felelősségi rendszer elkerülhetetlen – sőt, az uniós intézmények által előre látott – következménye.
- 43 A Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság és a Bizottság által támogatott Parlament és Tanács vitatja, hogy ez a felelősségi rendszer az online tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jogának korlátozását eredményezi, és előadja, hogy mindenesetre e jognak az említett rendszer bevezetéséből eredő esetleges korlátozása nem róható fel az uniós jogalkotónak.
- 44 Emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 11. cikke szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához, ami magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül. Amint az az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatokból (HL 2007. C 303., 17. o.) kitűnik, és a Charta 52. cikke (3) bekezdésének megfelelően, a Charta 11. cikkében garantált jogok tartalma és terjedelme azonos az EJEE 10. cikkében garantáltakéval.
- 45 E tekintetben meg kell állapítani, hogy információknak az online tartalmegosztó platformokon keresztül, az interneten történő megosztása az EJEE 10. cikkének és a Charta 11. cikkének hatálya alá tartozik.
- 46 Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlata szerint ugyanis az EJEE 10. cikke mindenki számára biztosítja a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát, és az nemcsak az információk tartalmára, hanem terjesztésük eszközeire is vonatkozik, ezen eszközök bármilyen korlátozása pedig érinti az információk megismeréséhez és közléséhez való jogot. Amint azt az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, az internet mára a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog egyének általi gyakorlásának egyik legfőbb eszközévé vált. Az internetes oldalak, és különösen az online tartalmegosztó platformok – hozzáférhetőségüknek, valamint a nagy mennyiségű adat megőrzésére és terjesztésére való alkalmasságuknak köszönhetően – nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy az emberek könnyebben értesüljenek a hírekről, és általában véve is elősegítik az információk terjesztését, emellett a véleménynyilvánítás szabadsága gyakorlásának korábban példa nélküli eszközét képezi az egyének azon lehetősége, hogy az interneten nyilváníthassanak véleményt (lásd ebben az értelemben: EJEb, 2015. december 1., Cengiz és társai kontra Törökország,

CE:ECHR:2015:1201JUD 004822610, 52. §; EJEB, 2020. június 23., Vladimir Kharitonov kontra Oroszország, CE:ECHR:2020:0623JUD 001079514, 33. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 47 Így a Bíróság a 2001/29 irányelv 3. cikkén és a 2000/31 irányelv 14. cikkén alapuló, az online tartalmegosztó szolgáltatókra a 2019/790 irányelv 17. cikkének hatálybalépéséig alkalmazandó felelősségi rendszer értelmezése során hangsúlyozta, hogy kellően figyelembe kell venni az internetnek a véleménynyilvánítás és a tájékozódás Charta 11. cikkében garantált szabadsága szempontjából betöltött különleges jelentőségét, és hogy ily módon e rendszer végrehajtása során biztosítani kell ezen alapvető jog tiszteletben tartását (lásd ebben az értelemben: 2021. június 22-i YouTube és Cyando ítélet, C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503, 64., 65. és 113. pont).
- 48 Annak megállapítása érdekében, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében az online tartalmegosztó szolgáltatókra vonatkozóan bevezetett különös felelősségi rendszer az e tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való joga gyakorlásának korlátozását képezi-e, mindenekelőtt azt kell megállapítani, hogy e rendelkezés azon az előfeltevésen alapul, hogy e szolgáltatók nem feltétlenül képesek engedélyt szerezni minden olyan védelem alatt álló tartalomra, amelyet e platformok felhasználói a szolgáltatók platformjaira esetlegesen feltölthetnek. Ebben az összefüggésben meg kell jegyezni, hogy a jogosultak szabadon dönthetnek arról, hogy műveiket és más védelem alatt álló teljesítményeiket felhasználják-e, és milyen feltételek mellett. Amint azt ugyanis ezen irányelv (61) preambulumbekkezdése hangsúlyozza, az irányelv nem érinti a szerződési szabadságot, ezért a jogosultak nem kötelesek engedélyt, vagy a műveik felhasználására irányuló engedélyeket adni az online tartalmegosztó szolgáltatóknak.
- 49 E körülmények között – annak érdekében, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatók elkerüljék a felelősségre vonást abban az esetben, ha a felhasználók olyan jogellenes tartalmakat töltenek fel a platformjaikra, amelyek vonatkozásában e szolgáltatók nem rendelkeznek a jogosultak engedélyével – e szolgáltatóknak bizonyítaniuk kell, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének a) pontja értelmében minden tőlük telhetőt megtettek az engedély megszerzése érdekében, és hogy megfelelnek a felelősség alóli mentesüléssel kapcsolatban az ezen irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) és c) pontjában előírt összes többi feltételnek.
- 50 E többi feltétel értelmében az online tartalmegosztó szolgáltatókat terhelő kötelezettségek nem korlátozódnak a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése c) pontjának elején említett – a 2000/31 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján már őket terhelő kötelezettségnek megfelelő –, abból álló kötelezettségnek, hogy a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének kézhezvételét követően haladéktalanul intézkedjenek az értesítés tárgyát képező, védelem alatt álló tartalmak hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében (lásd még: 2021. június 22-i YouTube és Cyando ítélet, C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503, 116. pont).
- 51 E kötelezettségen túlmenően ugyanis e szolgáltatók a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontja értelmében kötelesek egyrészt „a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt” megtenni „annak biztosítása érdekében, hogy elérhetetlenné tegyék” azon védelem alatt álló konkrét tartalmakat, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a lényeges és szükséges információkat.

- 52 Másrészt a nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételüket követően a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének tárgyát képező, védelem alatt álló tartalmakat illetően ezeknek a szolgáltatóknak a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése c) pontjának utolsó fordulata értelmében az e rendelkezés „b) pont[já]nak megfelelően minden tőlük telhetőt [meg kell tenniük] azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására”.
- 53 A 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) és c) pontjának szövegéből és rendszeréből tehát az következik, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatók – ahhoz, hogy mentesülhessenek a felelősség alól, továbbá az ezen irányelv 17. cikkének (6) bekezdése értelmében vett, az új szolgáltatók vonatkozásában előírt kivételre is figyelemmel – nemcsak arra kötelesek, hogy haladéktalanul intézkedjenek annak érdekében, hogy a platformjaikon megszüntessék a szerzői jog konkrét megsértéseit azt követően, hogy azok bekövetkeztek, és hogy azokról a jogosultak megfelelően indokolt módon értesítették őket, hanem arra is, hogy az ilyen értesítés kézhezvételét követően, vagy amennyiben a jogosultak a szerzői jog megsértésének bekövetkezése előtt megadták a lényeges és szükséges információkat, „a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek” annak érdekében, hogy megakadályozzák az ilyen jogsértések bekövetkezését vagy megismétlődését. Ennélfogva ezen utóbbi kötelezettségek – amint azt a Lengyel Köztársaság állítja – ténylegesen megkövetelik, hogy e szolgáltatók előzetesen ellenőrizzék a felhasználók által a platformjaikra feltölteni kívánt tartalmakat, amennyiben megkapták a jogosultaktól az e 17. cikk (4) bekezdésének b) és c) pontjában előírt információkat vagy értesítéseket.
- 54 Egyebekben – amint arra a főtanácsnok indítványának 57–69. pontjában rámutatott – ahhoz, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatók ilyen előzetes ellenőrzést tudjanak végezni, a feltöltött fájlok számától és a védelem alatt álló, szóban forgó teljesítmény típusától függően, a 2019/790 irányelv 17. cikkének (5) bekezdésében meghatározott korlátok között, kénytelenek automatikus felismerő és szűrőeszközöket használni. Konkrétan, a Bíróság előtti tárgyaláson sem az alperes intézmények, sem a beavatkozó felek nem tudták az ilyen eszközök lehetséges alternatíváit meghatározni.
- 55 Az ilyen előzetes ellenőrzés és szűrés azonban korlátozhatja az online tartalomterjesztés egyik fontos eszközét, ekként pedig a Charta 11. cikkében biztosított jog korlátozását képezheti.
- 56 Ezen túlmenően – az alperes intézmények állításával ellentétben – ez a korlátozás az uniós jogalkotónak róható fel, mivel az a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében az online tartalommegosztó szolgáltatókra vonatkozóan bevezetett különös felelősségi rendszer közvetlen következménye.
- 57 Egyebekben ezen irányelv 17. cikkének (5) bekezdése kifejezetten az említett szolgáltatóknak az e 17. cikk „(4) bekezdés[e] szerinti kötelezettségei[re]” utal, és felsorolja azokat a tényezőket, amelyeket figyelembe kell venni annak megállapítása során, hogy az arányosság elvére tekintettel a szolgáltató „eleget tett-e” e kötelezettségeknek.
- 58 Ennélfogva azt a következtetést kell levonni, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében az online tartalommegosztó szolgáltatókra vonatkozóan bevezetett különös felelősségi rendszer az e tartalommegosztó szolgáltatások felhasználóinak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való, a Charta 11. cikkében garantált joga gyakorlásának korlátozását vonja maga után.

A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog gyakorlása 2019/790 irányelv 17. cikkében bevezetett felelősségi rendszerből eredő korlátozásának indokoltságáról

- 59 A Lengyel Köztársaság azzal érvel, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatások felhasználói ezen alapvető joga gyakorlásának a 2019/790 irányelv 17. cikkében bevezetett felelősségi rendszerből eredő korlátozása nem felel meg a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében szereplő követelményeknek.
- 60 A Lengyel Köztársaság álláspontja szerint ugyanis ez a 17. cikk nem tartalmaz olyan garanciákat, amelyek a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontjában és c) pontjának utolsó fordulatában előírt kötelezettségek végrehajtása során biztosítanák az említett alapvető jog lényeges tartalmának és az arányosság elvének a tiszteletben tartását. Közelebbről: ezek a rendelkezések nem írnak elő egyetlen egyértelmű és pontos szabályt sem arra vonatkozóan, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatóknak hogyan kell teljesíteniük ezeket a kötelezettségeket, ily módon pedig „szabad kezet” kapnak arra, hogy olyan előzetes ellenőrzési és szűrési mechanizmusokat vezessenek be, amelyek figyelmen kívül hagyják az e szolgáltatások felhasználóinak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jogát. Ezen túlmenően, ezen irányelv 17. cikkének (7)–(9) bekezdése nem teszi lehetővé annak megakadályozását, hogy e kötelezettségek végrehajtása során a jogszerű tartalmakat automatikusan blokkolják, és legalábbis jelentősen késleltetve tegyék hozzáférhetővé a nyilvánosság számára, ami azzal a kockázattal jár, hogy az ilyen tartalmak terjesztésük előtt elveszítik minden érdekességüket és információs értéküket.
- 61 Az említett irányelv 17. cikkében létrehozott felelősségi rendszer elfogadásával az uniós jogalkotó figyelmen kívül hagyta a jogosultak védelme és az online tartalommegosztó szolgáltatások felhasználóinak védelme közötti megfelelő egyensúlyt, különösen mivel az e felelősségi rendszerrel elérni kívánt célok már nagyrészt megvalósíthatók az ugyanezen irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében előírt többi feltétel révén.
- 62 A Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság és a Bizottság által támogatott Parlament és Tanács vitatja a Lengyel Köztársaság érvelését, és többek között azzal érvel, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke olyan átfogó garanciarendszert tartalmaz, amely megőrzi az online tartalommegosztó szolgáltatások felhasználóinak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jogát, valamint a szóban forgó jogok és érdekek közötti megfelelő egyensúlyt.
- 63 Meg kell jegyezni, hogy – a Charta 52. cikke (1) bekezdésének megfelelően – a Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.
- 64 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy az a követelmény, amely szerint e jog gyakorlása csak a törvény által korlátozható, magában foglalja, hogy a beavatkozást lehetővé tevő jogi aktusnak magának kell meghatároznia az érintett jog gyakorlásával kapcsolatos korlátozás terjedelmét (lásd ebben az értelemben: 2020. július 16-i Facebook Ireland és Schrems ítélet, C-311/18, EU:C:2020:559, 175. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 65 Ami az arányosság elvének tiszteletben tartását illeti, az megköveteli, hogy azok a korlátozások, amelyeket többek között az uniós jogi aktusok a Chartában kimondott jogokra és szabadságokra nézve maguk után vonhatnak, ne haladják meg az elérni kívánt jogszerű céloknak, illetve mások

jogai és szabadságai védelmének a megvalósításához megfelelő és szükséges mértéket, ami azt jelenti, hogy ha több megfelelő intézkedés közül lehet választani, a kevésbé korlátozó intézkedéshez kell folyamodni, és az okozott hátrányok a kitűzött célokhoz képest nem lehetnek aránytalanul nagyok (lásd ebben az értelemben: 2019. március 13-i Lengyelország kontra Parlament és Tanács ítélet, C-128/17, EU:C:2019:194, 94. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2020. december 17-i Centraal Israëlitisch Consistorie van België és társai ítélet, C-336/19, EU:C:2020:1031, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 66 Egyebekben, amikor a Szerződések által biztosított több alapvető jog és elv érintett, az arányosság elve tiszteletben tartásának értékelését a szóban forgó különböző jogok és elvek védelméhez fűződő követelmények egymással való szükséges összeegyeztetésének, valamint az azok közötti megfelelő egyensúlynak a figyelembevételével kell elvégezni (lásd ebben az értelemben: 2020. december 17-i Centraal Israëlitisch Consistorie van België és társai ítélet, C-336/19, EU:C:2020:1031, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 67 Emellett az arányosság követelményének való megfelelés érdekében az alapvető jogokba való beavatkozást tartalmazó szabályozásnak egyértelmű és pontos szabályokat kell tartalmaznia a szóban forgó intézkedés hatálya és alkalmazása tekintetében, és minimumkövetelményeket kell előírnia, oly módon, hogy azok a személyek, akik jogainak gyakorlását korlátozzák, elegendő garanciákkal rendelkezzenek, amelyek lehetővé teszik a visszaélések veszélyeivel szembeni hatékony védelmüket. E szabályozásnak meg kell jelölnie különösen, hogy milyen körülmények között és milyen feltételek mellett lehet ilyen intézkedést megtenni, biztosítva ezáltal, hogy a beavatkozás a szigorúan szükséges mértékre korlátozódjék. Még fontosabb ilyen biztosítékokkal rendelkezni akkor, ha a beavatkozás automatizált folyamatból ered (lásd ebben az értelemben: 2020. július 16-i Facebook Ireland és Schrems ítélet, C-311/18, EU:C:2020:559, 176. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 68 Ami konkrétan a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog gyakorlásának a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló korlátozását illeti, az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy bár az EJEE 10. cikke önmagában nem tiltja valamely terjesztési eszköz mindenféle előzetes korlátozását, az ilyen korlátozások olyan nagy veszélyt jelentenek ezen alapvető jog tiszteletben tartására nézve, hogy azokat különösen szigorú jogi keretbe kell foglalni (EJEB, 2012. december 18., Ahmet Yildirim kontra Törökország, CE:ECHR:2012:1218JUD0003111110, 47. és 64. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 69 E megfontolások tükrében kell megvizsgálni azt, hogy megfelel-e a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelményeknek az online tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való, a Charta 11. cikkében kimondott joga gyakorlásának az a korlátozása, amely a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében az online tartalmegosztó szolgáltatók vonatkozásában létrehozott felelősségi rendszerből ered. E vizsgálat során nemcsak elszigetelten a 17. cikk (4) bekezdését kell figyelembe venni, hanem az e rendszert pontosító és kiegészítő rendelkezéseket is, különösen az ezen irányelv 17. cikkének (7)–(10) bekezdését. Figyelembe kell venni továbbá az e rendszer létrehozásával elérni kívánt jogszerű célt, jelesül a – Charta 17. cikkének (2) bekezdésében szellemi tulajdonjogokként garantált – szerzői és szomszédos jogok jogosultjainak védelmét.
- 70 Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy egy általános értelmezési elv szerint valamely uniós jogi aktust – amennyire lehetséges – úgy kell értelmezni, hogy ne váljon kérdésessé annak érvényessége, és hogy megfeleljen az elsődleges jog egészének, különösen a Charta rendelkezéseinek. Ily módon, ha a másodlagos uniós jog valamely szabályának szövege

többféleképpen értelmezhető, azt az értelmezést kell előnyben részesíteni, amelynek alapján az adott rendelkezés összeegyeztethető az elsődleges joggal, szemben azzal, amely az azzal való összeegyeztethetlenség megállapításához vezetne (2019. május 14-i M és társai [Menekült jogállás visszavonása] ítélet, C-391/16, C-77/17 és C-78/17, EU:C:2019:403, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 71 Emellett a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelményekre figyelemmel lefolytatott jelen felülvizsgálat az online tartalommegosztó szolgáltatókra vonatkozó, a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében létrehozott különös felelősségi rendszerre vonatkozik, és az nem érinti a tagállamok által az ezen irányelv átültetése céljából elfogadott rendelkezésekkel vagy az e szolgáltatók által az említett rendszernek való megfelelés céljából meghatározott intézkedésekkel kapcsolatban később esetlegesen elvégzendő felülvizsgálatokat.
- 72 A jelen felülvizsgálat keretében elsősorban meg kell állapítani, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jogának gyakorlására vonatkozó korlátozást jogszabály írja elő, mivel az egy uniós jogi aktus valamely rendelkezése, azaz – a jelen ítélet 53. pontjában jelzetteknek megfelelően – a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontja és c) pontjának utolsó fordulata révén az e szolgáltatókra nézve előírt kötelezettségekből következik.
- 73 Kétségtelen, hogy ez a rendelkezés nem pontosítja azokat a konkrét intézkedéseket, amelyeket e szolgáltatóknak el kell fogadniuk annak biztosítása érdekében, hogy elérhetetlenné tegyék azon konkrét, védelem alatt álló tartalmakat, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a lényeges és szükséges információkat, vagy annak megakadályozása érdekében, hogy az e jogosultak megfelelően indokolt értesítésének tárgyát képező védelem alatt álló tartalmakat töltsenek fel a jövőben. Az említett rendelkezés annak előírására szorítkozik, hogy e szolgáltatóknak e tekintetben „minden tőlük telhetőt” meg kell tenniük, mégpedig „a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően”. A Parlament és a Tanács magyarázata szerint ugyanezen rendelkezés megfogalmazásának célja annak biztosítása, hogy az ekként előírt kötelezettségek igazodhassanak a különféle online tartalommegosztó szolgáltatók körülményeihez, valamint az ágazati gyakorlatok és a rendelkezésre álló technológiák alakulásához.
- 74 Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban azonban az a követelmény, hogy valamely alapvető jog gyakorlása csak törvény által korlátozható, nem zárja ki, hogy az e korlátozást tartalmazó szabályozást a változó körülményekhez való alkalmazkodáshoz kellően nyitott módon fogalmazzák meg (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2015. június 16., Delfi AS kontra Észtország, CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, 121. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 75 Ezen túlmenően, ami az internetszolgáltatókat terhelő azon kötelezettséget illeti, hogy tegyenek a szerzői jogok szolgáltatásai igénybevétele során történő tiszteletben tartásának biztosítására irányuló intézkedéseket, esettől függően – e szolgáltatók Charta 16. cikkében garantált vállalkozási szabadságának tiszteletben tartása, valamint az e szabadság, továbbá a szolgáltatások felhasználóinak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való, a Charta 11. cikkében kimondott joga és a jogosultaknak a Charta 17. cikkének (2) bekezdésében védett szellemi tulajdonjoga közötti megfelelő egyensúly tiszteletben tartása érdekében – akár szükségesnek is bizonyulhat, hogy a szolgáltatók dönthessék el, hogy milyen konkrét intézkedéseket tesznek az előírt cél elérésére, és így dönthetnek olyan intézkedések életbeléptetése mellett, amelyek a rendelkezésre álló forrásokra és kapacitásokra tekintettel a legmegfelelőbbek, és

összeegyeztethetők azokkal az egyéb kötelezettségekkel és kihívásokkal, amelyekkel tevékenységük gyakorlása során szembesülniük kell (lásd ebben az értelemben: 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet, C-314/12, EU:C:2014:192, 52. pont).

- 76 Másodsorban meg kell állapítani, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jogának gyakorlására vonatkozó korlátozás – a Charta 52. cikke (1) bekezdésének megfelelően – tiszteletben tartja a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való, a Charta 11. cikkében garantált jog alapvető tartalmát.
- 77 E tekintetben megjegyzendő, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke (7) bekezdésének első albekezdése kifejezetten pontosítja, hogy az „online tartalmegosztó szolgáltatók és jogosultak közötti együttműködés nem eredményezheti a felhasználók által feltöltött azon művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetőségének megakadályozását, amelyek nem sértik a szerzői és szomszédos jogokat, ideértve azokat az eseteket is, amelyekben e művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények valamely [az e jogok alóli] kivétel vagy korlátozás hatálya alá tartoznak”.
- 78 Egyértelmű megfogalmazása szerint e 17. cikk (7) bekezdésének első albekezdése – ellentétben a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontjával és c) pontjának utolsó fordulatával – nem annak megkövetelésére szorítkozik, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatók „minden tőlük telhetőt” tegyenek e célból, hanem konkrét elérendő eredményt ír elő.
- 79 Egyebekben a 2019/790 irányelv 17. cikke (9) bekezdésének harmadik albekezdése hangsúlyozza, hogy ez az irányelv „semmilyen módon nem érinti a jogszerű felhasználást, többek között az uniós jogban foglalt kivételek vagy korlátozások szerinti felhasználást”.
- 80 Ily módon a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) és (9) bekezdéséből, valamint az irányelv (66) és (70) preambulumbekkezdéséből egyértelműen következik, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való, a Charta 11. cikkében kimondott jogának védelme, valamint a különféle érintett jogok és érdekek közötti megfelelő egyensúly érdekében az uniós jogalkotó azt írta elő, hogy az említett irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontjában és c) pontjának utolsó fordulatában az ilyen szolgáltatókra rótt kötelezettségek végrehajtása nem eredményezheti különösen azt, hogy e szolgáltatók olyan intézkedéseket tegyenek, amelyek érintenék a szerzői vagy szomszédos jogokat nem sértő tartalmakat a platformjaikon megosztó felhasználók ezen alapvető jogának lényeges tartalmát.
- 81 A 2019/790 irányelv ebben egyébként tükrözi a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint az alapeljárásban szóban forgókhoz hasonló szolgáltatók által elfogadott intézkedéseknek tiszteletben kell tartaniuk az internetfelhasználóknak a véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jogát, és azoknak – többek között – szigorúan célirányosnak kell lenniük, hogy anélkül tegyék lehetővé a szerzői jogok hatékony védelmét, hogy ez kihatással lenne az e szolgáltatók szolgáltatásait jogszerűen igénybe vevő felhasználókra (lásd ebben az értelemben: 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet, C-314/12, EU:C:2014:192, 55. és 56. pont).
- 82 Harmadsorban – a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében említett arányossági vizsgálat keretében – mindenekelőtt azt kell megállapítani, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jogának gyakorlására vonatkozó, a jelen ítélet 69. pontjában említett korlátozás megfelel a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, a mások jogainak és szabadságainak védelmére irányuló igénynek, azaz a jelen esetben a szellemi tulajdon Charta 17. cikkének (2) bekezdésében

garantált védelmére irányuló igénynek. A 2019/790 irányelv 17. cikkében az online tartalommegosztó szolgáltatókra előírt, az e korlátozás alapjául szolgáló kötelezettségeknek ugyanis az a céljuk – amint az különösen a 2019/790 irányelv (2), (3) és (61) preambulumbekzdéséből kitűnik –, hogy oly módon biztosítsák a szellemi tulajdonjogok védelmét, hogy az hozzájáruljon a szerzői jogok szempontjából jól működő és méltányos piac megteremtéséhez. Márpedig az online tartalommegosztó szolgáltatásokkal összefüggésben a szerzői jogok védelme bizonyos mértékig szükségszerűen együtt jár a felhasználók véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jogának a korlátozásával.

- 83 Ezután, a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében említett felelősségi mechanizmus nemcsak megfelelő, hanem szükségesnek is tűnik a szellemi tulajdonjogok védelme iránti igény kielégítéséhez. Konkrétan: bár a Lengyel Köztársaság által javasolt alternatív mechanizmus – amely alapján az online tartalommegosztó szolgáltatókra csak az e 17. cikk (4) bekezdésének a) pontjában és az e (4) bekezdés c) pontjának elején előírt kötelezettségek vonatkoznának – kétségtelenül kevésbé korlátozó intézkedést képezne a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog gyakorlása szempontjából, ez nem változtat azon, hogy ez az alternatív mechanizmus nem lenne olyan hatékony a szellemi tulajdonjogok védelme szempontjából, mint az uniós jogalkotó által elfogadott mechanizmus.
- 84 Végül meg kell állapítani, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében az online tartalommegosztó szolgáltatókra nézve előírt kötelezettségek nem korlátozzák aránytalanul e szolgáltatások felhasználóinak a véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jogát.
- 85 Először is ugyanis – amint arra a főtanácsnok indítványának 164., 165. és 191–193. pontjában rámutatott – a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) és (9) bekezdéséből, valamint az irányelv (66) és (70) preambulumbekzdéséből következik, hogy az uniós jogalkotó – annak a kockázatnak a megelőzése érdekében, amelyet különösen az automatikus felismerő és szűrőeszközök használata jelent az online tartalommegosztó szolgáltatások felhasználóinak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jogára nézve – a jelen ítélet 67. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében vett, egyértelmű és pontos határt szabott a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontjában és c) pontjának utolsó fordulatában előírt kötelezettségek végrehajtása során meghozható vagy megkövetelhető intézkedéseknek, és különösen az olyan intézkedéseket zárta ki, amelyek a feltöltés során a jogszerű tartalmakat szűrik és blokkolják.
- 86 Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak már volt alkalma megállapítani, hogy összeegyeztethetetlen lenne a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való, a Charta 11. cikkében garantált joggal, és nem tartaná tiszteletben az e jog és a szellemi tulajdonjog közötti megfelelő egyensúlyt egy olyan szűrőrendszer, amely valószínűleg nem lenne képes különbséget tenni a jogellenes és a jogszerű tartalom között, így alkalmazása a jogszerű tartalmú adatátvitel blokkolását is kiválthatná. A Bíróság e tekintetben hangsúlyozta, hogy a továbbítás jogszerűségére vonatkozó kérdésre adandó válasz függ a szerzői jog törvényes kivételeinek alkalmazásától is, amelyek tagállamról tagállamra változnak. Ezenkívül egyes művek bizonyos tagállamokban lehetnek a közkincs részei vagy az érintett szerzők általi ingyenes közzététel tárgyai (lásd ebben az értelemben: 2012. február 16-i SABAM ítélet, C-360/10, EU:C:2012:85, 50. és 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 87 Másodszor, a szerzői jogi kivételeket és korlátozásokat illetően – amelyek maguk is biztosítanak jogokat a művek vagy védelem alatt álló egyéb teljesítmények felhasználói javára, és amelyek célja az e felhasználók és a jogosultak alapvető jogai közötti megfelelő egyensúly biztosítása (lásd ebben

az értelemben: 2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet, C-469/17, EU:C:2019:623, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) – meg kell állapítani, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke (7) bekezdésének második albekezdése annak biztosítását írja elő a tagállamokra nézve, hogy a felhasználók minden egyes tagállamban feltölthetik és hozzáférhetővé tehetik az általuk idézés, kritika, ismertetés, karikatúra, paródia vagy utánzat konkrét céljára előállított tartalmat. Amint az ezen irányelv (70) preambulumbekkezdéséből következik, az uniós jogalkotó ugyanis úgy vélte, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikkében fakultatív módon előírtak körében megtalálható e kivételeket és korlátozásokat – a véleménynyilvánítás szabadsága és a művészet szabadsága, ennél fogva pedig az említett megfelelő egyensúly szempontjából fennálló különös jelentőségükre tekintettel – kötelezővé kell tenni annak biztosítása érdekében, hogy a felhasználók e tekintetben Unió-szerte egységes védelemben részesüljenek.

- 88 Ezenfelül – a felhasználók jogainak garantálását célzó ugyanezen célkitűzés keretében – a 2019/790 irányelv 17. cikke (9) bekezdésének negyedik albekezdése arra kötelezi az online tartalmegosztó szolgáltatókat, hogy felhasználási feltételeikben tájékoztassák felhasználókat arról, hogy a műveket és a más, védelem alatt álló teljesítményeket az uniós jogban foglalt szerzői jogi és szomszédos jogi kivételek vagy korlátozások szerint felhasználhatják.
- 89 Harmadszor, az e szolgáltatásokat jogszerűen igénybe vevő felhasználók véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jogának gyakorlását védi az a körülmény, hogy a szolgáltatók bizonyos tartalmak elérhetetlenségének biztosításáért fennálló felelőssége – a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontja és c) pontjának utolsó fordulata értelmében – csak akkor állapítható meg, ha az érintett jogosultak megadják az e tartalmakra vonatkozó lényeges és szükséges információkat. Mivel ugyanis a minden kétséget kizáróan ilyen minőségű információk továbbítása a szolgáltatók e felelőssége esetleges megállapításának előfeltételét képezi, a szolgáltatók ilyen információk hiányában nem lesznek arra ösztönözve, hogy az érintett tartalmakat elérhetatlenné tegyék.
- 90 Negyedszer, amennyiben a 2019/790 irányelv 17. cikkének (8) bekezdése – a 2000/31 irányelv 15. cikkének (1) bekezdéséhez hasonlóan – kimondja, hogy e 17. cikk alkalmazása nem vezethet általános nyomonkövetési kötelezettséghez, további garanciával szolgál az online tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jogának tiszteletben tartásához. Ez a pontosítás ugyanis azt jelenti, hogy e szolgáltatóktól nem lehet megkövetelni, hogy megakadályozzák az olyan tartalmak feltöltését és a nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételét, amelyek jogellenes jellegének megállapítása miatt – a jogosultak által szolgáltatott információkra, valamint a szerzői joggal kapcsolatos esetleges kivételekre és korlátozásokra tekintettel – önállóan kellene értékelniük a tartalmat (lásd analógia útján: 2019. október 3-i Glawischnig-Piesczek ítélet, C-18/18, EU:C:2019:821, 41–46. pont).
- 91 Különösen – amint arra a 2019/790 irányelv (66) preambulumbekkezdése rámutat – nem lehet kizárni, hogy bizonyos esetekben a nem engedélyezett tartalom hozzáférhetősége csak a jogosultaktól érkező értesítéssel kerülhető el. Ezenfelül az ilyen értesítéssel kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy elegendő adatot kell tartalmaznia ahhoz, hogy e platform üzemeltetője alapos jogi vizsgálat nélkül meggyőződhesen e közvetítés jogellenes jellegéről és e tartalom esetleges eltávolításának a véleménynyilvánítás szabadságával való összeegyeztethetőségéről (2021. június 22-i YouTube és Cyando ítélet, C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503, 116. pont).

- 92 Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy bár a szellemi tulajdonjog védelmét vitathatatlanul biztosítja a Charta 17. cikkének (2) bekezdése, sem e rendelkezésből, sem a Bíróság ítélkezési gyakorlatából egyáltalán nem következik, hogy ez a jog érinthetetlen lenne, és ennél fogva abszolút jelleggel kellene biztosítani annak védelmét (2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet, C-469/17, EU:C:2019:623, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 93 Ötödször, a 2019/790 irányelv 17. cikke (9) bekezdésének első és második albekezdése több olyan eljárási biztosítékot vezet be, amelyek kiegészítik az ezen irányelv 17. cikkének (7) és (8) bekezdésében előírt garanciákat, és amelyek védik az online tartalmegosztó szolgáltatások felhasználóinak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jogát azokban az esetekben, amikor az ezen utóbbi rendelkezésekben foglalt biztosítékok ellenére e szolgáltatók tévedésből vagy indokolatlanul blokkolják a jogszerű tartalmakat.
- 94 Így a 2019/790 irányelv 17. cikke (9) bekezdésének első és második albekezdéséből, valamint az irányelv (70) preambulumbekkezdéséből következik, hogy az uniós jogalkotó fontosnak tartotta annak biztosítását, hogy a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények jogszerű – és különösen a véleménynyilvánítás szabadságának és a művészet szabadságának védelmét szolgáló kivételek és korlátozások hatálya alá tartozó – felhasználásának támogatása céljából az online tartalmegosztó szolgáltatók hatékony és gyors panasztételi és jogorvoslati mechanizmusokat léptessenek életbe. E rendelkezések szerint lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a felhasználók panaszt nyújtsanak be, ha úgy vélik, hogy az általuk feltöltött tartalomhoz való hozzáférést tévesen blokkolták, vagy ha az ilyen tartalmat eltávolították. Minden panaszt indokolatlan késedelem nélkül fel kell dolgozni, és azt emberi felülvizsgálatnak kell alávetni. Emellett, amikor a jogosultak arra kérik a szolgáltatókat, hogy lépjenek fel a felhasználók általi feltöltések ellen például úgy, hogy a feltöltött tartalmat hozzáférhetetlenné teszik vagy eltávolítják, a jogosultaknak kellően meg kell indokolniuk kérelmüket.
- 95 Ezen túlmenően, a tagállamoknak – e rendelkezéseknek megfelelően – biztosítaniuk kell, hogy a felhasználók hozzáférjenek a viták pártatlan rendezését lehetővé tevő peren kívüli jogorvoslati mechanizmusokhoz, valamint hatékony bírósági jogorvoslatokhoz. A felhasználók számára lehetőséget kell biztosítani különösen arra, hogy a szerzői jogi és szomszédos jogi kivétel vagy korlátozás alkalmazásának elbírálása céljából bírósághoz vagy más illetékes igazságügyi hatósághoz forduljanak.
- 96 Hatodszor, a 2019/790 irányelv 17. cikkének (10) bekezdése kiegészíti az irányelv 17. cikkének (7)–(9) bekezdésében előírt biztosítékok rendszerét oly módon, hogy azt a feladatot bízza a Bizottságra, hogy a tagállamokkal együttműködve szervezzen párbeszédet az érdekelt felekkel az online tartalmegosztó szolgáltatók és a jogosultak közötti együttműködés bevált gyakorlatainak megvitatása céljából, valamint hogy – e párbeszéd eredményeit figyelembe véve és más érintett érdekelt felekkel, köztük a felhasználói szervezetekkel konzultálva – adjon ki iránymutatást az ezen irányelv 17. cikkének és különösen az irányelv 17. cikke (4) bekezdésének alkalmazására.
- 97 A 2019/790 irányelv 17. cikkének (10) bekezdése e tekintetben kifejezetten hangsúlyozza, hogy a bevált gyakorlatok megvitatása során különös figyelmet kell fordítani többek között az alapvető jogok egyensúlyára és a kivételek és korlátozások használatára. Ezen túlmenően, az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd céljából a felhasználói szervezetek számára hozzáférést kell biztosítani az online tartalmegosztó szolgáltatók ezen irányelv 17. cikkének (4) bekezdésével kapcsolatos gyakorlatainak működésére vonatkozóan a szolgáltatóktól kapott megfelelő információkhoz.

- 98 A jelen ítélet 72–97. pontjában megállapítottakból következik, hogy a Lengyel Köztársaság állításával ellentétben az online tartalommegosztó szolgáltatóknak – a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében létrehozott különös felelősségi rendszerből, és konkrétan a 17. cikk (4) bekezdésének b) pontjában és c) pontjának utolsó fordulataiban meghatározott mentességi feltételekből eredő – azon kötelezettségét, hogy a nyilvánosság számára történő terjesztés előtt ellenőrizték a felhasználók által a platformjaikra feltölteni kívánt tartalmakat, az uniós jogalkotó megfelelő biztosítékokkal látta el annak érdekében, hogy – a Charta 52. cikkének (1) bekezdésével összhangban – biztosítsa az e szolgáltatások felhasználói véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való, a Charta 11. cikkében biztosított jogának tiszteletben tartását, valamint egyrészt e jog, másrészt pedig a Charta 17. cikkének (2) bekezdésében védett szellemi tulajdonjog közötti megfelelő egyensúlyt.
- 99 A tagállamok feladata, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikkének a belső jogukba történő átültetésekor biztosítsák, hogy e rendelkezés olyan értelmezésére támaszkodnak, amely lehetővé teszi a Chartában védett különféle alapvető jogok közötti megfelelő egyensúly biztosítását. Az említett rendelkezés átültetésére irányuló intézkedések végrehajtása során továbbá a tagállami hatóságoknak és bíróságoknak nemcsak az a kötelessége, hogy nemzeti jogukat e rendelkezéssel összhangban értelmezzék, hanem az is, hogy ügyeljenek arra, hogy ne támaszkodjanak annak olyan értelmezésére, amely sérti az említett alapvető jogokat vagy az uniós jog egyéb általános elveit, úgymint az arányosság elvét (lásd ebben az értelemben a C-275/06. sz. Promusicae-ügyben 2008. január 29-én hozott ítélet 68. pontját).
- 100 A fenti megfontolásokra tekintettel a Lengyel Köztársaság által a keresetének alátámasztására felhozott egyetlen jogalapot el kell utasítani, következésképpen pedig ezt a keresetet el kell utasítani.

A költségekről

- 101 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Lengyel Köztársaságot – mivel pervesztes lett – a Parlament és a Tanács kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.
- 102 Az eljárási szabályzat 140. cikke (1) bekezdésének megfelelően a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, a Portugál Köztársaság és a Bizottság maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a keresetet elutasítja.

2) A Bíróság a Lengyel Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

3) A Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, a Portugál Köztársaság és az Európai Bizottság maga viseli saját költségeit.

Aláírások